

Commissiedebat RES en wind op zee – 29 januari 2025

Ongeveer de helft van de elektriciteit in de Europese Unie (ruim 47 procent) kwam in 2024 uit hernieuwbare bronnen, bijna driekwart van de elektriciteit is CO₂-vrij. In Nederland is al meer dan de helft van de stroom hernieuwbaar (54 procent). Wind- en zonne-energie hebben de EU 59 miljard euro aan fossiele import bespaard sinds 2019. Onze elektriciteit wordt daarmee in rap tempo schoner, we worden onafhankelijker van energie-import en het levert forse investeringen in de economie op.

RES: Extra hernieuwbare energie op land blijft nodig voor energie-onafhankelijkheid

De NVDE constateert dat de regio's afgelopen jaar 3 TWh aan extra groene stroom hebben gerealiseerd. Dat is twee keer het totale verbruik van de grootste stroomverbruiker van Nederland, de NS. Tegelijkertijd wordt het veel moeilijker om nieuwe wind- en zonneparken te realiseren, onder andere door extra regelgeving vanuit het Rijk, provincies en gemeenten. Hoewel het doel van 35 TWh binnen handbereik lijkt, is dat voor het 55 TWh-doel niet het geval. In het Nationaal Plan Energiesysteem geeft het Rijk aan dat de elektriciteitsproductie moet groeien en in de toekomst vooral bestaat uit wind (op zee en op land) en zon-pv. Dat is nodig om in 2035 een CO₂-neutraal elektriciteitssysteem te realiseren. Daarbij is blijvende inzet op het behalen van 55 TWh duurzame productie op land nodig omdat de elektriciteitsvraag enorm zal toenemen en de Europese ambities zijn verhoogd. Wij roepen daarom op tot het volgende:

- **Voor de uitvoering van de RES-aanpak is het nodig dat er geen nieuwe nationale belemmeringen voor de energietransitie worden opgeworpen.** Het 'nee-tenzij'- beleid voor zon op landbouwgrond en de (concept)milieunormen voor windparken op land maken het veel moeilijker of zelfs onmogelijk om nieuwe projecten toe te voegen aan de pijplijn, terwijl voor de toekomstige elektriciteitsvraag het cruciaal is zoveel mogelijk van de 55 TWh-ambitie van de regio's te realiseren.
- **Wind- en zonne-energie op land kunnen - zeker in combinatie met batterijen - helpen om afnamecongestie op het stroomnet te verminderen.** Decentrale hernieuwbare opwek op land in combinatie met batterijen kan een belangrijke rol spelen in het verminderen van netcongestie voor nieuwe woonwijken en bedrijven die wensen uit te breiden. Lokaal duurzame opgewekte energie kan direct worden gebruikt in de omgeving. Dit verlaagt de druk op het landelijke stroomnet, omdat minder energietransport over grote afstanden nodig is.
- **De NVDE verzoekt om op korte termijn duidelijkheid te geven over de uitwerking van de subsidieregeling uitgestelde levering.** In het Klimaatpakket van april 2023 werd een subsidie

aangekondigd voor uitgestelde levering (opslag extra hernieuwbare elektriciteit) door middel van zonnepanelen samen met batterijen. In het Meerjarenprogramma Klimaatfonds van 2025 is voor deze regeling €100 miljoen gereserveerd, maar door het ministerie is nog geen duidelijkheid gegeven over de manier waarop deze besteed gaat worden. Dit leidt tot onzekerheid in de markt en daarmee vertraging van projecten.

- **Bij de uitwerking van de tweezijdige Contract for Difference (CfD), gericht op het stimuleren van meer hernieuwbare energie op land, moet rekening worden gehouden met de bestaande markt van power purchase agreements (PPA's).** Besteed hierbij aandacht aan de rentabiliteit en investeringszekerheid van nieuwe projecten. En zorg dat de CfD-systematiek ruimte biedt aan diversiteit in projecten door lokale aanvullende eisen. Hoewel de regeling kan bijdragen aan de groei van de PPA-markt, is dit niet voldoende om vraag, aanbod en infrastructuur goed op elkaar af te stemmen. Zorg daarom ook voor uitvoering van de motie [Boswijk c.s.](#) over dit onderwerp.
- **De RES gaat over duurzame elektriciteit én duurzame warmtebronnen.** Zorg daarom dat bij het ruimtelijk inplannen van duurzame elektriciteitsopwekking en duurzame warmtebronnen voor goede afstemming, voor een zo efficiënt mogelijk energiesysteem.

Windenergie: fundament van een duurzaam energiesysteem

Windenergie speelt een cruciale rol in de transitie naar een duurzaam, betaalbaar en onafhankelijk energiesysteem. Met een capaciteit van ruim 6800 MW op land en 4700 MW op zee is windenergie een van de grootste producenten van duurzame elektriciteit in Nederland, met goede perspectieven op verdere groei. Om de ambitie van 55 procent CO₂-reductie in 2030 te halen en import van aardgas te verminderen, is een verdere uitrol van wind op zee en land onmisbaar. Dit vereist consistent beleid van de overheid. Hieronder geeft de NVDE enkele suggesties.

Vergroot de vraag, stimuleer elektrificatie

De sleutel tot succes ligt in het versterken van de vraagzijde: bedrijven en burgers die overstappen van fossiele brandstoffen op schone elektriciteit. Grootschalige elektrificatie van de industrie, de gebouwde omgeving en mobiliteit, is essentieel om de afname van duurzame elektriciteit te waarborgen. Hoewel initiatieven in gang zijn gezet, blijven concrete beleidsmaatregelen achter.

Wij vragen daarom om:

- **Een routekaart voor industriële elektrificatie**, ondersteund door monitoringmechanismen, om vraag en aanbod effectief op elkaar af te stemmen.
- **Duidelijkheid en financiële ondersteuning voor zeehavens**, zodat zij de cruciale infrastructuur voor de uitrol van wind op zee kunnen realiseren.
- **Europese 'demand creation' binnen de Clean Industrial Deal**, waarmee op EU-niveau een gecoördineerd beleid wordt ingezet om de vraag naar duurzame elektriciteit te vergroten en elektrificatie in de industrie te versnellen.

Beheers de kosten en risico's: houd windenergie aantrekkelijk

De toekomst van windenergie op zee heeft te maken met toenemende kosten en risico's. Hogere kosten voor rente, materiaal en arbeid zetten de businesscase onder druk. Een mogelijk instrument om deze uitdagingen te adresseren is het introduceren van een [groene rentekorting voor duurzame investeringen](#). Door de rente specifiek voor investeringen in de energietransitie te verlagen kan de ECB de economie structureel minder kwetsbaar maken voor dure fossiele energie en klimaatverandering. Zo'n duale rentekorting kan het risico van hogere financieringskosten beperken, de competitiviteit van windenergie verbeteren en [de netkosten fors verlagen](#).

Daarnaast creëren de discussies over tijdsduurgebonden transportrechten (TDTR) en invoedingstarieven extra onzekerheid. Plannen om windparken te combineren met internationale interconnecties brengen eveneens uitdagingen met zich mee. Dit soort ontwikkelingen en discussies horen bij de energietransitie die doorzet, maar de bijbehorende stapeling van kosten en risico's belemmert investeringen en verhoogt de kans dat tenders mislukken.

- **Zorg dat bij maatregelen die kosten en risico's verhogen**, zoals TDTR, invoedingstarieven en de combinatie van windparkaansluitingen met interconnectie, de effecten op de investeringszekerheid worden meegewogen, en compenseer waar relevant ongewenste effecten.
- **Monitor in het algemeen de aantrekkelijkheid van tenders**, beperk waar mogelijk risico's en waarborg stabiliteit.

Verlies zon op zee niet uit het oog

Het kabinet heeft besloten om de doelstelling van 3 GWp voor zon op zee (*offshore solar*) los te laten en zon op zee niet langer mee te nemen als tendercriterium voor de eerstvolgende tenders van 2025. Hiermee valt een duidelijk perspectief voor zon op zee weg. Het is cruciaal om de ontwikkeling van zon op zee te stimuleren. Nederland loopt nu nog voorop in offshore solar, met een wereldprimeur als [de eerste offshore solar farm](#). Om deze koppositie te behouden, is het cruciaal om een sterke binnenlandse markt te ontwikkelen, zeker nu andere landen (zoals China) met grootschalige plannen actief inzetten op beleid en schaalvergroting. Hiervoor bieden ook bestaande windparken op zee grote kansen. Het toevoegen van zonne-energie aan bestaande windparken leidt tot efficiënter ruimtegebruik op de Noordzee, optimalisatie van het gebruik van bestaande transportkabels en een duurzamer energiesysteem.

- **Onze suggestie is om het kabinet te vragen om de ambitie voor zon op zee te herbevestigen** en zon op zee op bestaande windparken financieel te ondersteunen. Bijvoorbeeld door een aparte categorie in de SDE++.

De Nederlandse Vereniging Duurzame Energie (NVDE) maakt zich sterk voor een energievoorziening die volledig is gebaseerd op hernieuwbare energie door het bundelen van krachten uit de gehele sector. De aangesloten bedrijven zijn actief in hernieuwbare elektriciteit, warmte en gassen en in duurzame mobiliteit, de gebouwde omgeving en de industrie. De activiteiten voor duurzame energie bij 1.600 aangesloten bedrijven vertegenwoordigen nu al een omzet van ruim € 43 miljard en bijna 200.000 werknemers in Nederland.